

6^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Καθηγητών Πληροφορικής «Δράση κατά των απουσιών με Τ.Π.Ε»

Χ. Σαμαράς¹, Ι. Παπουτσή², Ι. Κασμερίδης³, Α. Σαλής⁴, Α. Αναστασιάδης⁵,
Λ. Βλάχου⁶, Σ. Γιαννόγλου⁷, Β. Δήμου⁸, Μ. Κατόπη⁹, Γ. Κωνσταντινίδης¹⁰,
Χ. Παλαιολόγος¹¹, Α. Πανούσης¹², Ι. Σπηλιώτης¹³, Α. Συρόγλου¹⁴, Α. Τέγου¹⁵

¹ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, xrsamaras@sch.gr

² Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, papiva58@yahoo.gr

³ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, kasmerid@sch.gr

⁴ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, salistas@yahoo.gr

⁵ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, anastasiadis@sch.gr

⁶ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, dlachou@otenet.gr

⁷ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, stefgianno@sch.gr

⁸ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, vasiliki_dimou7@hotmail.com

⁹ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, mkat1975@yahoo.gr

¹⁰ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, konstanti@sch.gr

¹¹ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, djpalai@yahoo.gr

¹² Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, panousan@gmail.com

¹³ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, spilstam@yahoo.com

¹⁴ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, syroglouamalia@gmail.com

¹⁵ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, anastasia@sch.gr

Περίληψη

Στο σχολείο μας, το 1^ο ΕΠΑΛ Δράμας, κατά την σχολική χρονιά 2011-2012 ο σύλλογος διδασκόντων αναπτύσσει μια δράση κατά του διαπιστωμένου προβλήματος των απουσιών, το οποίο είναι σοβαρό και με τον καιρό εξελίσσεται σε πιο σύνθετο. Η δράση στηρίζεται στην εφαρμογή Η/Υ με το όνομα 'Διαρροή', που αναπτύχθηκε από εκπαιδευτικό του σχολείου μας. Οι δυνατότητες που προσφέρει η εφαρμογή είναι οι εξής:

- Άμεση, οικονομικότερη και σύγχρονη ενημέρωση των γονιών με SMS και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email).
- Μειωμένη πιθανότητα να συμβεί σφάλμα στη διεκπεραίωση των εργασιών.
- Γρηγορότερη διεκπεραίωση των εργασιών.
- Μείωση της γραφειοκρατίας του σχολείου.
- Απελευθέρωση ανθρώπινου δυναμικού.
- Αξιοποίηση των στοιχείων της βάσης δεδομένων στην έρευνα και την αυτοαξιολόγηση του σχολείου, όσον αφορά στις απουσίες των μαθητών.
- Παροχή σύγχρονων υπηρεσιών στην κοινωνία, γεγονός που αναδεικνύει την εκπαιδευτική κοινότητα.

Λέξεις κλειδιά: απουσίες, εφαρμογή, SMS.

1.Εισαγωγή

Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 50 του 2008, άρθρο 1. σχετικά με τη Φοίτηση και Αξιολόγηση των μαθητών των ΕΠΑ.Λ. ορίζεται ότι ένας από τους σκοπούς

αξιολόγησης των μαθητών είναι και η ενημέρωση του γονέα για την πρόοδο και τις απουσίες του μαθητή. Γι' αυτό το λόγο τηρείται βιβλίο φοίτησης από καθηγητές, μετά από ανάθεση του Συλλόγου Διδασκόντων, στο οποίο καταχωρούνται οι απουσίες της ημέρας κάθε μαθητή.

Ο υπεύθυνος για την παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών, καθηγητής κάθε τμήματος, αφού ενημερώσει το Δ/ντη ότι ο μαθητής συμπλήρωσε ήδη είκοσι τέσσερις (24) απουσίες δικαιολογημένες ή αδικαιολόγητες, είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει τον κηδεμόνα με ταχυδρομική επιστολή, η οποία αποστέλλεται με τη φροντίδα του ΕΠΑ.Λ. από 1 μέχρι 5 κάθε μήνα για τις απουσίες του μήνα που προηγήθηκε.

Παρ' όλα αυτά, η γραπτή ενημέρωση των γονέων – κηδεμόνων για τις απουσίες των μαθητών δεν είναι ευέλικτη, έγκαιρη, οικονομική και κάποιες φορές μπορεί, για διάφορους λόγους, να μην γίνει γνωστή ποτέ σε αυτούς.

Το πρόβλημα της αδικαιολόγητης απουσίας των μαθητών στις μέρες μας γίνεται όλο και περισσότερο έντονο ακόμα και εκτός της Ελληνικής επικράτειας. Ο γνωστός ψυχολόγος Πιπερόπουλος Γ. αναφέρει πως, « οι λόγοι για την κοπάνα έχουν πολλαπλασιαστεί. Παλιά ήταν κάποιο φλερτ, κάποιος ποδοσφαιρικός αγώνας, κάποια βουτιά στην θάλασσα. Σήμερα προστέθηκε το άγχος, τα οικογενειακά προβλήματα, η απαξίωση της παιδείας άλλα και η αδιαφορία των γονέων».

Ήδη στην γειτονική Ιταλία αλλά και τη Μεγάλη Βρετανία αποφάσισαν να βάλουν τέλος στις «κοπάνες» με την αποστολή SMS, πετυχαίνοντας μείωσή τους ως και 40%.

Με τη χρήση του προγράμματος «Διαρροή» έχουμε δύο επιπλέον τρόπους ενημέρωσης των κηδεμόνων, με email και sms, και μάλιστα σε "πραγματικό χρόνο", αμέσως μετά το τέλος της ημέρας ή σε προκαθορισμένα από τη Διεύθυνση του σχολείου χρονικά περιθώρια, και μάλιστα με το μικρότερο δυνατό κόστος.

2. Ηλεκτρονική παρουσίασης Εφαρμογής

Στην παρακάτω διαδικτυακή διεύθυνση παρουσιάζεται η εφαρμογή με τις δυνατότητες που προσφέρει, καθώς και οι συμμετοχές της σε φεστιβάλ και διαγωνισμούς. Η παρουσίαση με βίντεο είναι μια διαπιστωμένη δυνατότητα και ευκολία στην εκμάθηση της εφαρμογής.

<http://www.samaras.mysch.gr/diarroh/diarroh.html>

3. Οι πόροι της Δράσης

3.1 Υλικοί πόροι.

Στο σχολείο μας για να εξυπηρετείται η Διοίκηση και ο εκπαιδευτικοί, υπάρχουν πέντε ηλεκτρονική υπολογιστές. Ο ένας από αυτούς χρησιμοποιείται ως server και ελέγχει τους άλλους τέσσερις.

Παρ' ότι οι υπολογιστές δεν έχουν ιδιαίτερες δυνατότητες σε υπολογιστική δύναμη και μνήμη, είναι επαρκείς και έτσι έχουμε πέντε θέσεις εργασίας.

Σε κάθε θέση εργασίας έχει εγκατασταθεί η εφαρμογή «Διαρροή», ενώ η βάση δεδομένων είναι εγκατεστημένη στο server ώστε όλοι οι χρήστες να διαχειρίζονται τα κοινά δεδομένα της.

Η εφαρμογή είναι γραμμένη σε Visual Studio της Microsoft σε γλώσσα προγραμματισμού C#.

Με τη χρήση της εφαρμογής μπορούμε :

- να καταχωρούμε τις απουσίες των μαθητών σε ψηφιακό αρχείο.
- να εμφανίζουμε στην οθόνη αναφορές για τη φοίτηση των μαθητών (απουσίες).
- να εκτυπώνουμε συγκεντρωτικές καταστάσεις ανά τμήμα με τις απουσίες των μαθητών ή καταστάσεις με τις απουσίες μαθητή για όποια χρονική περίοδο ζητήσουμε.
- να αποστέλλουμε email προς ενημέρωση των κηδεμόνων για τις απουσίες των μαθητών.
- να ενημερώνουμε άμεσα τους γονείς-κηδεμόνες για τις απουσίες των μαθητών με αποστολή μηνύματος sms από το δίκτυο κινητής τηλεφωνίας.

3.2 Ανθρώπινοι πόροι

Η δράση για την αποτελεσματικότερη και αμεσότερη παρακολούθηση των απουσιών των μαθητών πραγματοποιείται από τον διευθυντή του σχολείου, που παρακίνησε το σύλλογο διδασκόντων στο νέο τρόπο διαχείρισης του προβλήματος, τους δύο υποδιευθυντές αλλά και τους συναδέλφους υπεύθυνους τμημάτων που ενεργοποιήθηκαν προς την κατεύθυνση αυτή. Τέλος στη δράση συνέβαλλε και ο προγραμματιστής της εφαρμογής 'Διαρροής' που βοήθησε στην εκμάθηση του συστήματος, στην υποστήριξη των χρηστών συναδέλφων αλλά και στη μαζική αποστολή SMS και E-MAIL.

4. Η διαχείριση της δράσης

4.1 Η καταχώρηση των απουσιών

Ο κάθε υπεύθυνος τμήματος στην ουσία αντιγράφει το ημερήσιο δελτίο απουσιών σε ψηφιακή μορφή. Αυτό γίνεται καθώς εμφανίζεται η οθόνη (εικόνα 1) όπου ο χρήστης αρχικά επιλέγει το τμήμα του σχολείου στο οποίο είναι υπεύθυνος και αμέσως εμφανίζονται τα ονόματα των μαθητών του τμήματος. Στη συνέχεια επιλέγει την ημερομηνία που θέλει να κάνει καταχώρηση. Στην ημερομηνία αυτή μπορεί να γίνει νέα εισαγωγή ή διόρθωση ή συμπλήρωση κάποιων απουσιών. Από εδώ και πέρα γίνεται η αντιγραφή του ημερήσιου δελτίου απουσιών. Το είδος της απουσίας για κάθε ώρα καταχωρείται με επιλογή από την υπάρχουσα λίστα. Τα κουμπιά διευκόλυνσης αριστερά προσφέρουν τη δυνατότητα μαζικής καταχώρησης.

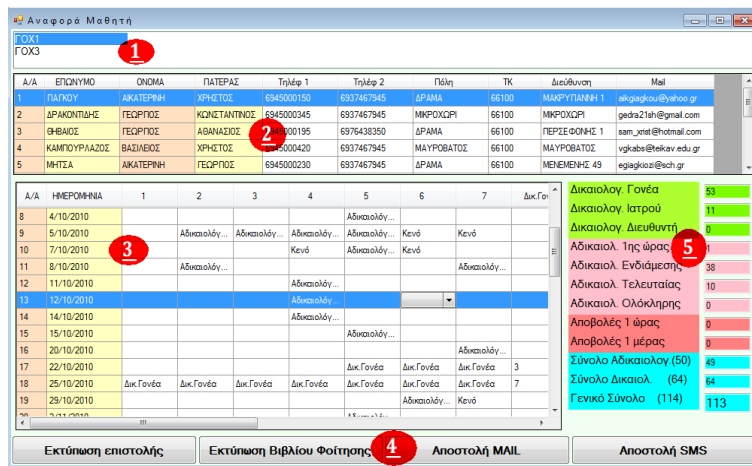
Το γεγονός ότι η καταχώρηση γίνεται μόνο με επιλογή, σημαίνει ταχύτητα στη διεκπεραίωση, αλλά και μείωση της πιθανότητας λάθους. Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι η πιθανότητα λάθους υπάρχει μόνο στην καρτέλα αυτή.

Εικόνα 1: 1)Τμήμα, 2)Ημερομηνία, 3)Λίστα με τους μαθητές,4)Επιλογή απουσίας, 5)Κουμπιά διευκόλυνσης, 6)Κουμπιά αποθήκευσης ή ακύρωσης.

4.2 Η ενημέρωση του συλλόγου διδασκόντων

Ο διευθυντής, οι υποδιευθυντές καθώς και ο κάθε υπεύθυνος τμήματος έχουν άμεσα την εικόνα φοίτησης του κάθε μαθητή, όπου μπορεί να διαπιστωθεί και το είδος των απουσιών που κάνει. Στην (Εικόνα 2) φαίνεται το προφίλ μιας μαθήτριας η οποία διαπιστώνεται ότι δεν έχει αποβολές και ότι με δυο απουσίες ξεπερνά το όριο των απουσιών για να χάσει την χρονιά της. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο αφού, γνωρίζοντας την αιτία και τη συχνότητα του προβλήματος, διευκολύνεται η αντιμετώπισή του.

Εικόνα 2: 1)Τμήμα, 2)Μαθητές τμήματος 3)Απουσίες μαθητή ανά ημερομηνία 4) Κουμπιά ενημέρωσης 5)Συνολικές απουσίες μαθητή.

Έτσι ο γονέας και ο μαθητής απολαμβάνουν μια σύγχρονη και πλήρη ενημέρωση όταν έρχονται σε επαφή με το σχολείο, η οποία μπορεί να είναι καθοριστική όταν οι

απουσίες πλησιάζουν τα όρια φοίτησης.

Τέλος, υπάρχει αξιοποίηση των στοιχείων στην συνεδρίαση του σύλλογου των καθηγητών στο τέλος της σχολικής χρονιάς, όπου γίνεται η δικαιολόγηση των απουσιών καθώς λαμβάνεται η απόφαση για τον χαρακτηρισμό της φοίτησης. Επίσης διευκολύνεται η μεταφορά στοιχείων στο μηχανογραφικό σύστημα «ΝΕΣΤΩΡ ΕΠΑΛ» και στις καρτέλες των μαθητών.

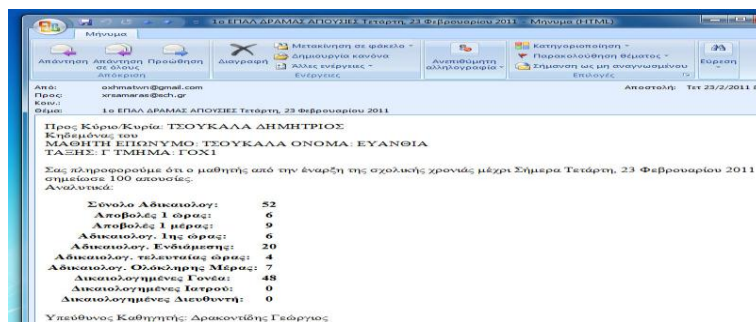
4.3 Συμβατότητα με τον Νόμο

Το Προεδρικό Διάταγμα 50 του 2008, άρθρο 1 επιβάλλει για το κάθε τμήμα του σχολείου να υπάρχει το βιβλίο φοίτησης, που περιέχει πληροφορίες οι οποίες καταγράφουν την ημερομηνία και τη διδακτική ώρα που πραγματοποιήθηκε η κάθε απουσία καθώς και το είδος της απουσίας. Στη δράση μας η απαίτηση αυτή διεκπεραιώνεται με το πάτημα ενός κουμπιού.

Επιπλέον από τον νόμο είμαστε υποχρεωμένοι να ενημερώνουμε τους γονείς ταχυδρομικά κάθε μήνα για το σύνολο των απουσιών των μαθητών εκείνων που πέρασαν τις 24. Αυτή η διαδικασία είναι ιδιαίτερα επίπονη αφού πρέπει να συνταχθούν οι επιστολές που θα περιλαμβάνουν τις απουσίες μετρημένες και κατηγοριοποιημένες ανάλογα με το είδος τους. Η εφαρμογή εκτυπώνει τις επιστολές με το πάτημα ενός κουμπιού.

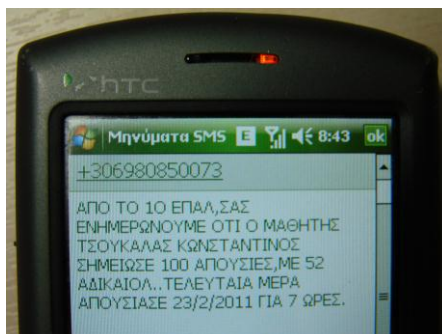
4.4 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της δράσης μας

Αυτό για το οποίο είμαστε υπερήφανοι στο 1^ο ΕΠΑΛ Δράμας είναι ότι με τη δράση αυτή πετυχαίνουμε καλύτερη και πολύπλευρη ενημέρωση των γονέων για την φοίτηση των παιδιών τους και ελέγχουμε ευκολότερα τις πιθανές διαρροές μαθητών από την εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτό γίνεται αφού, μετά από κάθε απουσία ο γονέας λαμβάνει στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του, εφόσον υπάρχει, την εικόνα φοίτησης του μαθητή. Δεν υπάρχει κόστος για την υπηρεσία αυτή.

Εικόνα 3: Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (mail), που λαμβάνει ο γονιός

Παράλληλα υπάρχει και ενημέρωση στο κινητό του γονέα με ένα μήνυμα SMS, μετά την πραγματοποίηση της κάθε απουσίας. Ο γονέας θα λάβει ένα μήνυμα όπως αυτό που ακολουθεί στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 4: Το κείμενο SMS

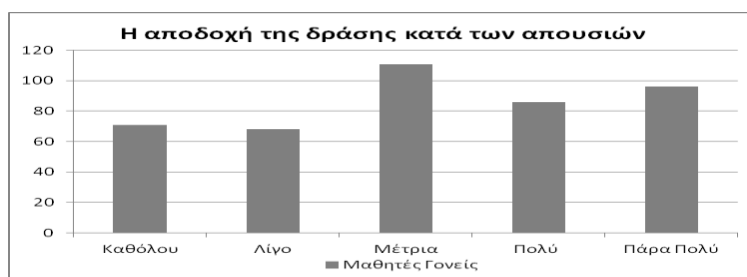
Ο ενημερωμένος γονέας βοηθά πλέον στην αντιμετώπιση του προβλήματος, αποτρέποντας τον μαθητή από τις αδικαιολόγητες απουσίες. Άρα ο σύλλογος διδασκόντων μετατρέπει το γονέα σ' έναν καλό σύμμαχό του.

Τα κουμπιά Εκτύπωσης επιστολής και Εκτύπωσης Βιβλίου Φοίτησης δίνουν τη δυνατότητα να εκτυπωθούν τα απαραίτητα έγγραφα. Μετά το πάτημα του κουμπιού 'Αποστολή MAIL' ο γονέας θα παραλάβει στο ηλεκτρονικό του ταχυδρομείο μια ενημέρωση, όπως εκείνη στην (Εικόνα 3). Αλλά και μετά το πάτημα του κουμπιού 'Αποστολή SMS' ο γονέας θα δει στο κινητό του την ενημέρωση αυτή (Εικόνα 4).

5.Αποτελέσματα διερεύνησης για τη διαχείριση των απουσιών

Σε μαθητές του σχολείου μας και γονείς -συνολικά 72 άτομα- δόθηκε ερωτηματολόγιο με βαθμολογική κλίμακα από το ένα (Καθόλου) έως το πέντε (Πάρα πολύ) που περιλαμβάνει 7 ερωτήσεις σχετικά με την ενημέρωση των απουσιών των μαθητών με email και sms.

Παραθέτουμε το Γράφημα 1 που απεικονίζει μια περιεκτική και σαφή εικόνα ανά βαθμολογική κλίμακα των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου.

Γράφημα 1: Μέσος όρος και χρονική διάρκεια.

Οι ερωτήσεις που περιλαμβάνονταν σ' αυτό αφορούσαν την ασφάλεια που παρέχει στους μαθητές το σύστημα αυτό, την αύξηση της εκτίμησης από τους καθηγητές τους, την αρμονική συνεργασία μεταξύ μαθητών-καθηγητών, τον αριθμητικό έλεγχο των απουσιών, την προστασία των μαθητών ώστε να μην υπερβαίνουν το

επιτρεπόμενο όριο απουσιών και, τέλος, τη δυνατότητα του συστήματος να κάνει τους μαθητές πιο υπεύθυνους στην διαχείριση του εαυτού τους εντός των σχολικών τους αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων.

Από τις επιμέρους απαντήσεις που δόθηκαν και όπως φαίνεται στο Γράφημα 1 προκύπτουν τα εξής αποτελέσματα: επί του συνόλου των ερωτήσεων υπήρξαν 111 απαντήσεις "μέτρια", 96 "πάρα πολύ", 86 "πολύ", 71 "καθόλου" και 68 "λίγο". Γίνεται αντιληπτό ότι οι απαντήσεις "μέτρια", "πολύ" και "πάρα πολύ" καλύπτουν το μεγαλύτερο ποσοστό στις προτιμήσεις των μαθητών, γεγονός που πιστοποιεί την ωφελιμότητα του προτεινόμενου συστήματος ενημέρωσης των απουσιών. Ιδιαίτερα το «πολύ» και «πάρα πολύ» από μόνα τους, αγγίζουν τις 182 προτιμήσεις.

Γενικά οι γονείς εμφανίζονται ευχαριστημένοι όσον αφορά στην χρήση SMS, ενώ σχετικά με την χρήση e-mail εμφανίζονται πιο επιφυλακτικοί μια και είναι λιγότεροι εκείνοι που είναι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία αυτήν ή διαθέτουν Η/Υ στο σπίτι τους.

6. Συμπεράσματα

Το σχολικό περιβάλλον είναι ανάγκη να προσφέρει σύγχρονες τηλεματικές υπηρεσίες, μέσα από τις οποίες ο μαθητής θα μπορεί να προσαρμοστεί στην νέα ψηφιακή εποχή. Δεν γίνεται ο εκπαιδευτικός να προτείνει στην τάξη την νέα τεχνολογία και αμέσως μετά να διεκπεραιώνει τις εργασίες του με τον παραδοσιακό τρόπο («Δεν διδάσκω αυτά που λέω, διδάσκω αυτό που είμαι»).

Η στενή συνεργασία σχολείου και γονέων είναι προϋπόθεση για τη μείωση της σχολικής διαρροής, άρα η άμεση και πολύπλευρη επικοινωνία μπορεί να συντελέσει προς την κατεύθυνση αυτή.

Η εφαρμογή υποστηρίζει την εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία, διασφαλίζοντας διαφάνεια και αξιοκρατία αφού μέσω της δικτύωσης υπάρχει άμεση ενημέρωση της διοίκησης του σχολείου και των υπεύθυνων τμήματος για την πορεία φοίτησης των μαθητών.

Επιπλέον, μια νέα διάσταση του εκπαιδευτικού αναδεικνύεται, αυτή του ερευνητή. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνει ο εκπαιδευτικός από την χρήση του προγράμματος τον οδηγούν σε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της τάξης και του κάθε μαθητή μέσω της επεξεργασίας και ανάλυσής της.

Με την δράση αυτή πετυχαίνουμε την πολύπλευρη ενημέρωση των γονέων για την φοίτηση των παιδιών τους με το χαμηλότερο δυνατό κόστος. Ένα μήνυμα SMS στοιχίζει μόλις 0,03 Euro ενώ η ταχυδρομική επιστολή 0,60 Euro και φυσικά η αποστολή Email είναι δωρεάν.

Σημαντική επίσης είναι και η μείωση των ανθρώπινων πόρων που απαιτούνται πλέον για τη διεκπεραίωση και ενημέρωση της φοίτησης των μαθητών.

Βέβαια, όπως σε όλες τις καινοτόμες δράσεις, προκύπτουν επιφυλάξεις, αντιδράσεις ακόμα και αρνητικές στάσεις και συμπεριφορές από πολλούς εκπαιδευτικούς, μια και

πολλοί πιστεύουν ότι με τη μεσολάβηση της τεχνολογίας, αδρανοποιείται ο ανθρώπινος παράγοντας, δηλαδή ο ίδιος ο καθηγητής απομακρυνόμενος από το καθ' αυτό πρόβλημα της φοίτησης των μαθητών.

Ευχαριστίες

Εκτός από τους ενεργούς συμβαλλόμενους της δράσης πρέπει να ευχαριστήσω τους προηγούμενους διευθυντές μου, Παπάζογλου Μιχαήλ, Κωνσταντινίδη Γεώργιο και το Διευθυντή του 1^{ου} ΣΕΚ Ηλιόπουλο Δημήτριο οι οποίοι συνέβαλαν στο έργο. Ακόμα τους: Δρακοντίδη Γεώργιο, Γεωργιάδου Ιωάννα και Καραμαλάκη Ευθύμιο, καθηγητές που εφάρμοσαν το σύστημα κατά τη σχολική χρονιά 2010-2011.

Βιβλιογραφία

- Κόμης, Β. (2004). Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών. Αθήνα: Νέες Τεχνολογίες.
- Μπουντουρίδης Μ. Παναγιωτόπουλος Ν. (1999-2000) Τηλεματική και εκπαίδευση από απόσταση. (Πανεπιστημίου Πατρών) <http://hyperion.math.upatras.gr/tea/> [διαθέσιμο στο online]
- Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2001), Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας, Τόμος Β': Παιδαγωγικές δραστηριότητες. Αθήνα, Ράπτης
- ΥΠΕΠΘ, PLANET A.E. (2007) Μελέτη για την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής <http://repository.edulll.gr/edulll/bitstream/10795/111/2/111.pdf> [μελέτη που ανακτήθηκε μέσω διαδικτύου]
- ΥΠΠΟ (χ.χ), Οργανισμός πνευματικής ιδιοκτησίας , <http://web.opi.gr/portal/page/portal/opi/info.html/tech> [δημοσίευση που ανακτήθηκε μέσω διαδικτύου]